

Cenu za úspory na ministerstvu školství zaplatí rodiny tělesně postižených a závažně nemocných žáků

BRNO, OLOMOUC (15. září 2020) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) zveřejnilo pro vnější připomínkové řízení novelu vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Novela je z pohledu APSPC krokem zpět ve vzdělávání dětí s určitým druhem postižení a v podstatě ignoruje činnost školských poradenských zařízení ve prospěch uvedených žáků.

Nelze přehlédnout, že úkolem této novely je snížit finanční náklady na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), přičemž úspory má být dosaženo i za cenu omezení rovného přístupu ke vzdělávání a podpůrným opatřením, které uvedeným žákům garantuje školský zákon. Novela omezuje pro žáky některých skupin znevýhodnění využití podpůrných opatření, a to zejména ve **využití asistenta pedagoga, pedagogické intervenci či předmětů speciálně pedagogické péče**. Konkrétně z personální podpory poskytované asistentem pedagoga jsou již dlouhodobě vyloučeni žáci s narušenou komunikační schopností (a to i přes argumentaci odborných pracovníků SPC). Nově k nim mají přibýt i žáci s tělesným postižením, závažným onemocněním a specifickými poruchami učení.

„Žákům s tělesným postižením (a to ani takovým, kteří jsou imobilní, mají potíže s psaním, s orientací v učebních materiálech, manipulací s předměty na lavici atp.) a závažně nemocným (onkologicky, neurologicky, psychiatricky...) nebude možné do třídy, ve které se vzdělávají, přiznat podporu asistenta pedagoga, jenž s jejich vzděláváním bude učitelům pomáhat. V rámci diagnostiky už odborní pracovníci nebudou hodnotit dopady zdravotního postižení (tedy speciální vzdělávací potřeby), ale budou pouze sledovat typ postižení,“ vysvětluje **Mgr. Eva Čadová, vedoucí SPC Kociánka v Brně**.

Bez toho, že bude ve třídě učitelé pomáhat asistent pedagoga, nebude moci být zajištěna individualizace výuky, upravována organizace výuky v předmětech zaměřených na pohyb (tělesná výchova, pracovní činnosti, výtvarná výchova), podpora práce s pomůckami, účast na akcích pořádaných školou jak ve škole, tak i mimo ni. Dotčena bude i možnost zapojení do volnočasových aktivit (školní družina).

„Omezení se dotkne i předškolního vzdělávání žáků s tělesným postižením. Bez zařazení asistenta pedagoga, který by ve třídě učitelé pomáhal, nebude v mnoha případech vůbec možné předškolní vzdělávání realizovat. Tělesně postižené děti potřebují podporu při hře, manipulaci s hračkami, při sebeobsluze a při podpoře alespoň elementární samostatnosti. Nebudou moci s ostatními na vycházky (potřebují dopomoc při pohybu, nebo potřebují jít pomaleji),“ dodává Čadová.

Problémem pro všechny skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami může být i omezení pedagogické intervence, která bývá často jedinou možností, jak umožnit dítěti, které je dlouhodobě zdravotně znevýhodněné, po operacích, následcích léčby atp. zlepšit jejich dovednosti a dovysvětlit učivo. Tu by po přijetí novely vyhlášky nebylo možné školám poskytovat z podpůrných opatření, ale byla by součástí práce pedagogických pracovníků na školách, a to jen v 1. stupni podpůrných opatření. Její využití by tedy bylo plně v kompetenci ředitele školy, což výrazně sníží využívání tohoto podpůrného opatření. Pro žáky s mentálním postižením, tělesným postižením a PAS (poruchami autistického spektra) bude omezen i předmět speciálně pedagogické péče. Z uvedeného vyplývá, že někteří žáci tak ztratí hned dvojí podporu.

„Doporučení podpůrného opatření pedagogická intervence či předmětu speciálně pedagogické péče je dosud možností, jak pomoci některým žákům zlepšit jejich dovednosti (např. sociální dovednosti, sociálně komunikační dovednosti) a tím i jejich funkční schopnosti. Omezení přístupu k této podpoře a především nemožnost individuálního posouzení speciálních vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků poradenskými pracovníky u obsahu pedagogické intervence, bude mít zásadní vliv na vzdělávací cestu žáků s PAS,“ upozorňuje **Mgr. Zuzana Žampachová, vedoucí SPC Brno, Štolcova**.

Důvodová zpráva MŠMT k dotčené novele uvádí, že některá podpůrná opatření jsou využívána neefektivně, což má dokládat praxe škol i školských poradenských zařízení. Bohužel dosud neproběhla kvalifikovaná diskuse se zástupci APSPC a MŠMT k těmto otázkám.

„Z dostupných šetření víme, že jsou velké mezikrajové rozdíly v počtu logopedických tříd, stejně tak jako v počtu speciálních pedagogů – logopedů v MŠ a ZŠ, a ne v každém kraji je SPC zaměřené na vady řeči. V některých krajích, např. v jižních nebo západních Čechách, je situace nakolik znepokojivá, že dítě či žák

s narušenou komunikační schopností zůstane v MŠ nebo ZŠ bez potřebné pomoci. Speciálním pedagogem škola nebude disponovat, pedagogickou intervencí ani asistenta pedagoga nebude možné doporučit,“ uvádí **Mgr. Renáta Vrbová, Ph.D., vedoucí SPC Olomouc.**

Odklon od diagnózy k opravdovým speciálně vzdělávacím potřebám každého dítěte, který byl velmi pozitivní, bychom nyní měli opět nahradit nálepkováním a vyhledáváním „diagnóz“, abychom vůbec nějakou podporu do školy mohli doporučit.

Odborní pracovníci speciálně pedagogických center nesouhlasí s navrhovanými novelami legislativních předpisů a domnívají se, že nejde jen o zásah do kompetencí poradenských pracovníků, ale především o **omezení práv některých skupin žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na poskytnutí podpůrných opatření, která mohou být na základě § 16 ŠZ a posouzení SPC doporučována všem žákům se SVP, kteří tuto podporu potřebují.**

Vyhláška, jako předpis nižší právní síly nemůže upravovat opatření daná zákonem, případně závazky mezinárodního charakteru, ke kterým se Česká republika jako součást Evropské unie zavázala.

Kontaktní osoba:

PaedDr. P. Petráš, předseda APSPC
petras.sokol@seznam.cz

Mgr. Z. Žampachová, místopředsedkyně APSPC
zampachova@autistickaskola.cz